

ROK MALÉHO ADEPTA MYSLIVOSTI

duben

Český název pro čtvrtý měsíc je odvozen od dubu, neboť právě v tomto měsíci začíná dubům růst listů.

Zatímco původ českého názvu je docela zřejmý, latinský význam není zcela vyjasněn. Název tohoto měsíce přešel do řady slovanských jazyků z latinského aprilis. Tento výraz může souviset se slovesem aperire „otevřít“, což může vyjadřovat spojitost s obdobím, ve kterém se začínají objevovat (otevírat) květy rostlin. Druhý výklad názvu odvozuje od řecké bohyně lásky a plodnosti Afrodity (Aphrilis).

počet dnů: 30

průměrná teplota: +8,5 °C

průměrný úhrn srážek: 39 mm

DUBNOVÉ PRANOSTIKY

- Studený duben naplní stodolu.
- Když zahučí v dubnu hrom, obalí se listem strom.
- Dubnové počasí rádo vyvádí aprílem.
- Duben - za kamny budem.
- Duben laškuje, sedlák za pluhem hubuje.
- Kolikátého dubna zasadíš stromek, tolikátého roku ponese ovoce.
- Když stromy v dubnu odkvetou, hojně ovoce ponosou.

CO DĚLAJÍ MYSLIVCI

Myslivcům v dubnu končí starost s přikrmováním, neboť krajina zvěři již nabízí dostatek přirozených zdrojů potravy. Je tedy čas všechna přikrmovací zařízení a sklady krmiv vyčistit. Vyklidíme veškeré zbytky, vyhrabeme a uklidíme i přilehlé okolí. Z prostoru kolem krmelišť musíme také odstranit větší množství trusu spárkaté zvěře. O značnou část likvidace škodlivých bakterií a zárodků chorob se postará s jarem zesilující ultrafialové záření slunečního svitu. I přesto bychom měli veškerá přikrmovací a skladovací zařízení dezinfikovat. Pouze sůl a minerální lizy ponecháme zvěři přístupné.

V dubnu je také vhodný čas k výsadbě stromů a keřů v honitbě, k zakládání nových remízů a stromořadí. Myslivci musejí také ošetřit myslivecká (zvěřní) políčka, biopásy a louky určené pro zvěř a k produkci nových zásob krmiv.

CO SE DĚJE V PŘÍRODĚ

Dubnové počasí bývá ještě dost nestálé; chvíli svítí slunce, v okamžiku se však obloha zatáhne a spustí se vydatný déšť, který mohou prostřídat i sněhové přeháňky. Zkrátka, jak se říká, bláznivý apríl a aprílové počasí. S tímto „blázněním“ souvisí také lidový zvyk „vyvést se aprílem“. První a poslední dubnový den si lidé navzájem dělají vtipné naschvály, hlásají nepravdivé „aprílové“ zprávy apod. V dřívějších dobách se na „apríla“ nacytání lidé posílali pro věc, kterou nelze získat, jako třeba do lékárny pro komářím sádlo. Také se po někom posílal lístek se vzkazem, ve kterém bylo napsáno: Já jdu aprílem s tímto papírem, vemte na mne hůl, protože jsem vůl.

I přes vrtochy počasí příroda v dubnu již naplno ožívá a pučí. Břehy potoků, lesy i louky jsou v dubnu poseté celou řadou barevných a voňavých květů rostlin. Kvetou blatouchy, česnek medvědí, křivatec, rozrazil rezekvítek, pryskyřník prudký, pampeřlička lékařská, šalvěj luční, jitrocel kopinatý, kerblík lesní, česnáček lékařský a také třeba mařinka vonná. Rozkvétá již také většina listnáčů: ptačí třešně, javory mléče, habry, vrby, buky, duby a jasanů. Kvetou i jalovec, tis a do dálky zářící zlatý déšť.

Také v ptačím světě nastává mnoho změn. Do našich krajů právě přilétá kukačka obecná, vlaštovky, jiřičky a čáp bílý. Zatímco u tetřevů a jeřábků probíhá dubnový tok, jiní už hnízdí: bažant, holub hřivnáč, straka i sojka, lysky, kopřivky a březňáčky, sluky, ale třeba i káně lesní a jestřáb.

Středně staří srnci vytloukají parůžky, daňci a nejmladší jeleni teprve shazují.

V dubnu většina spárkaté zvěře mění svůj zimní kabát za letní. Mysliveckou mluvou říkáme, že zvěř přebarvuje.

DUBNOVÁ POZOROVÁNÍ

Co se děje:

- spárkatá zvěř mění srst
- přilétá kukačka a vlaštovka
- jezek se probouzí ze zimního spánku
- daňci a nejmladší jeleni shazují paroží
- probíhá tok tetřeva a jeřábka

Dubnové květy:

- blatouch bahenní
- rozrazil rezekvítek
- česnek medvědí
- pryskyřník prudký
- šalvěj luční
- arón plamatý
- křivatec žlutý

Dubnové hnízdění:

- straka a sojka
- lyska, čírka, lžičák, kopřivka a březňáčka
- holub hřivnáč, bažant
- káně a jestřáb
- sýkora, šoupaček, špaček, vrabec a rehek hnízdí v budkách

NA NÁVŠTĚVĚ

posel jara – fascinující kukačka obecná

Kukačka patří mezi opravdové posly jara. Právě v dubnu se k nám tito tak trochu záhadami opředení cestovatelé vracejí ze svých vzdálených afrických zimovišť. Táhnou převážně v noci a jednotlivě, ne v hejnech jako jiní tažní ptáci a překonat musejí každoročně více než 15 000 kilometrů. A tak v dubnu nastává čas, kdy můžeme zaslechnout notoricky známé „kukání“ samečků, slyšitelné na velkou vzdálenost (při dobrých podmínkách je slyšet až do vzdálenosti 3 km). Tímto hlasem samci v době námluv komunikují se samicemi a vymezují si svá teritoria. Svým vzhledem, velikostí i zbarvením připomíná kukačka krahujce, se kterým může být snadno zaměňována.

Zaslechnout kukačku můžeme ve všech typech našich lesů, ale i v otevřené kulturní krajině s křovinatými a stromovými porosty. Její přítomnost je spojena s výskytem hostitelských druhů, avšak zahlédnout ji vyžaduje nutný kus štěstí a také pozorovatelského umu. Kukačky totiž žijí velmi skrytým způsobem života.

Kukačky jsou pak známé především tím, že si samy nestaví hnízdo, ale svá vejce snášejí do hnízd jiných pěvců. Tomuto chování říkáme „hnízdni parazitismus“. Samička vybírá hostitelský druh, u kterého se sama vylíhla. Jsou to vždy pěvci, kteří krmí svá mláďata hmyzem a staví si otevřené hnízdo, do kterého může kukačka naklást, v čase kratším než deset vteřin, své parazitické vejce. To je téměř dokonalou replikou hostitelských vajec. Je podobné svým tvarem, barevností i kresbou skvrn. Jen díky

tomu jej vybraní hostitelé nedokáží rozlišit od vlastního a věnují mu veškerou potřebnou péči. A i kdyby jej odhalili a chtěli vetřelcovo vejce zničit, skořápka kukaččích vajíček je proti ptačím zobáčkům extrémně pevná a odolná. Vylíhnuté mládě kukačky v prvních okamžicích svého života, holé a slepé, z hnízda nových rodičů vytlačí zbylá vejce nebo dříve vylíhnutá mláďata, aby se stalo jedináčkem a mohlo mít starostlivé adoptivní rodiče a jimi přinášenou potravu jen samo pro sebe. Zajímavým životem kukaček se zabývá mnoho vědeckých týmů. I přesto v jejím případě zůstává mnoho otázek stále nezodpovězených.

TIPY na AKTIVITY

Výroba velikonoční pomlázky a vrbové pišťalky

Na duben připadají jedny z nejvýznamnějších svátků - Velikonoce a k nim se pojí celá řada zvyků. Jedním z nich je výroba pomlázky z vrbového proutí, se kterou chlapci chodí na koledu. Pomlázka se podle tradice plete na Bílou sobotu. V tento den kluci pletou pomlázky a holky barví vajíčka. Na její výrobu se používají čerstvě uříznuté vrbové pruty, neboť právě díky jejich jarní míze, svěžesti a rozpuku, je dívkám a ženám zajištěno omládnutí, pružnost a načerpání zdraví. Ostatně od toho pochází i její pojmenování pomlázka, tedy od slova pomladit, nebo také od slova mlází, což je porost mladých výhonků rostlin.

Upletenou pomlázku si chlapci na jejím konci ozdobí jen jednou bílou stuhou, ke které další, již barevné, stuhy přivazují vyšlehané dívky. Podrobný návod, jak takovou klasickou osmiproutkovou pomlázku uplést, najdete na webu Myslivosti: <https://www.myslivost.cz/mam/getattachment/Informace/Jak-na-to-Pomlazka-a-Pistalka.pdf.aspx> Vrbové proutky mají však vícero možností využití. Vyrábí se z něj nejrůznější proutěné dekorace, ale i nábytek a samozřejmě všelijaké koše, ošatky atd. My si můžeme právě teď, když jsou vrbové proutky nalité mizou, vyrobit jednoduchou pišťalku. Potřebovat budeme asi 10 cm dlouhý a 1 cm tlustý kousek vrbového prutu, hezky rovný, hladký, bez oček a bez postranního větvení. Z nástrojů si pak vystačíme s malým kapesním nožkem. Celý postup si můžete najít a stáhnout také na výše uvedeném odkaze. S pišťalkami si jistě užijete hodně zábavy nejen při jejich výrobě, ale hlavně při koncertování a komponování všelijakých pišťalkových skladeb.

ÚKOLY a ZÁBAVA

Obyvatelé ptačích budek

V dubnu celá řada ptáků započala hnízdění i v ptačích budkách.

Pojmenuj ptáky na obrázcích a označ, který z nich hnízdí v dutinách a v budkách, a který ne?

Výměna zimního kabátu spárkaté zvěře

Poznej z obrázků srsti kdo je kdo a přiřpiš k nim, která srst je zimní a která letní.

VÝZNAMNÉ DNY

- 1. 4. Den ptactva
- 2. 4. Mezinárodní den dětské knihy
- 22. 4. Den Země
- 24. 4. Mezinárodní den skautů
- 24. 4. Světový den laboratorních zvířat
- 25. 4. Světový den tučňáků
- 29. 4. Mezinárodní den proti hluku

*H-daněk, zimní
zimní, E-prase, zimní, F-srnc, letní, G-muflon, letní,
A-srnc, zimní, B-daněk, letní, C-prase, letní, D-muflon,
Řešení:*

*ano, 11-vlaštovka obecná, ne, 12-puštítk obecný, ano
zahradní, ne, 9-koroptev polní, ne, 10-holub doupták,
ano, 6-kos černý, ne, 7-špaček obecný, ano, 8-hrdlička
hřivňáč, ne, 4-sýkora koňadra, ano, 5-brhlík lesní,
1-vrabc polní, ano, 2-bazant obecný, ne, 3-holub
Řešení:*

Tyto pracovní listy a další materiály k projektu mAm můžete najít, stáhnout a vytisknout na internetových stránkách časopisu

www.myslivost.cz/mam